

Informacja

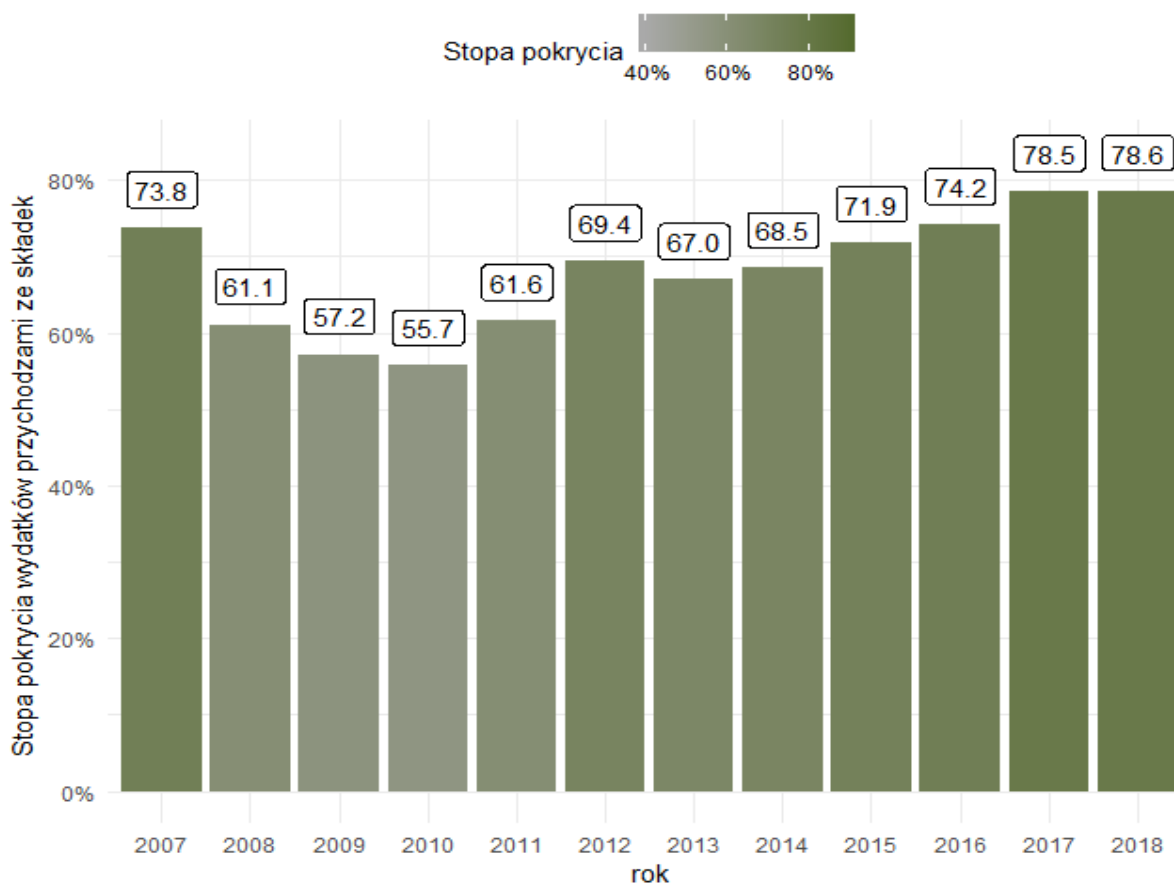
o sytuacji finansowej FUS w 2018 r.

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Rok 2018 był pod wieloma względami rekordowy dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pozytywne zjawiska w gospodarce oraz działania ZUS mające na celu uszczelnienie systemu poboru składek przełożyły się na większe niż oczekiwano przychody ze składek (o niemal 10 mld zł), co pozwoliło na dużo mniejsze od zakładanego wykorzystanie dotacji z budżetu państwa. Po raz pierwszy od wielu lat FUS miał dodatni bilans na koniec roku. Jednak najlepszym wyrazem korzystnej sytuacji finansowej Funduszu był rekordowy poziom wskaźnika pokrycia wydatków wpływami ze składek i ich pochodnych. Stopień pokrycia wydatków wpływami ze składek i ich pochodnych osiągnął w 2018 roku poziom 78,6%, i był najwyższy od 2001 roku.

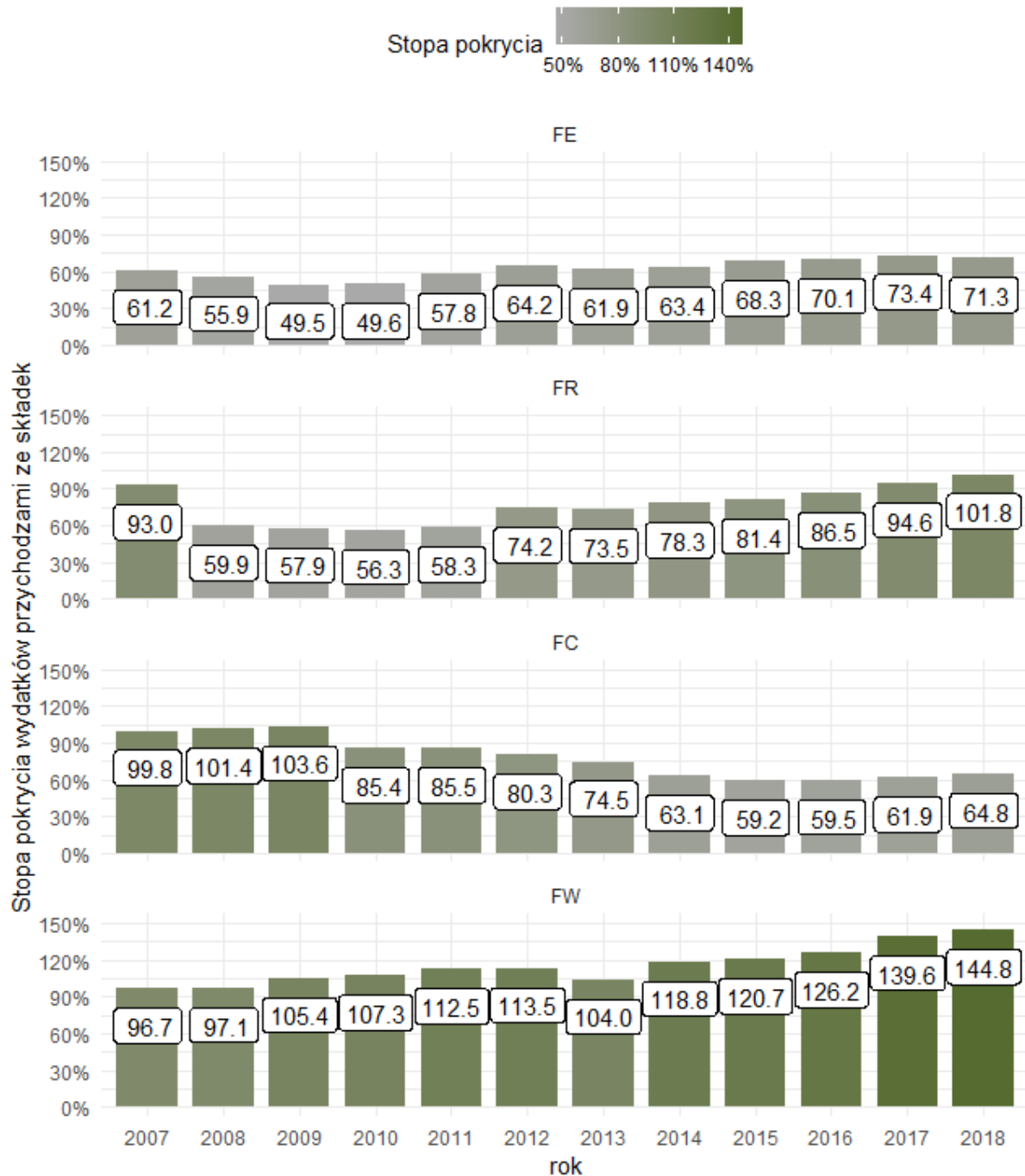
Wykres 1. Wskaźnik pokrycia wydatków przychodami ze składek w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na szczególną uwagę zwraca fakt, że wskaźnik pokrycia wydatków składkami w 2018 r. był wyższy o 0,1 p.p. od odnotowanego w 2017 r., pomimo wzrostu wydatków związanego z obniżeniem wieku emerytalnego.

Każdy z funduszy wyodrębnionych w ramach FUS miał nieco inny rozkład finansowania wydatków wpływami ze składek. Ich kondycja przedstawiała się następująco:

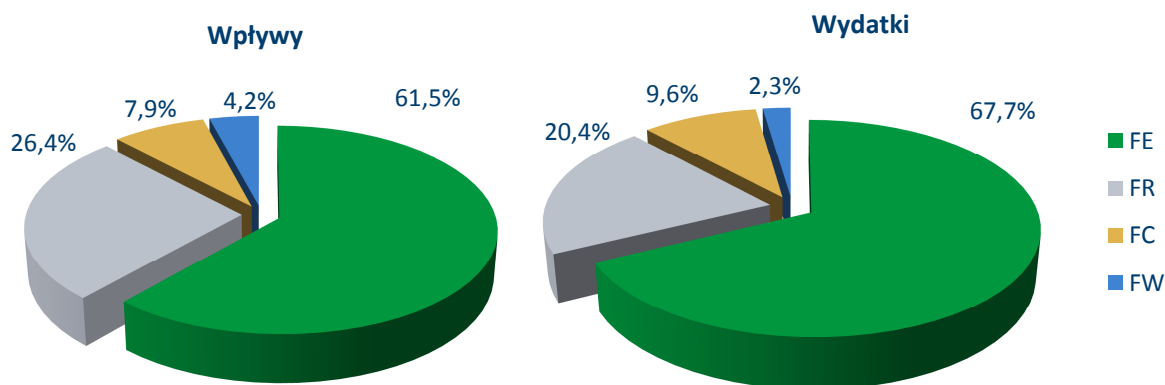
Wykres 2. Wskaźnik pokrycia wydatków przychodami ze składek w poszczególnych funduszach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W najlepszej sytuacji, jeśli chodzi o stopień pokrycia wydatków wpływami, był fundusz wypadkowy. Kwota świadczeń wypłacanych z tego funduszu zwiększyła się w 2018 r. nieznacznie (o 1,5%), a największa pozycja wydatkowa tego funduszu – renty wypadkowe, zmniejszyła się o 2,1%. Przychody ze składek w tym funduszu wzrosły w 2018 r. o 6,3% i wystarczyły na zaspokojenie potrzeb wydatkowych. Warto jednak pamiętać, że jest to „najmniejszy” z funduszy wyodrębnionych w ramach FUS.

Warto zwrócić uwagę, że również w funduszach rentowym i chorobowym można zaobserwować stopniowy wzrost stopnia pokrycia wydatków wpływami ze składek. Niewielki spadek tego wskaźnika w funduszu emerytalnym to wynik obniżenia wieku emerytalnego, które spowodowało wzrost wydatków.

Wykres 3. FUS w podziale na fundusze w zakresie wpływów ze składek oraz wydatków.

Zestawienie przychodów i kosztów FUS (w tys. zł)

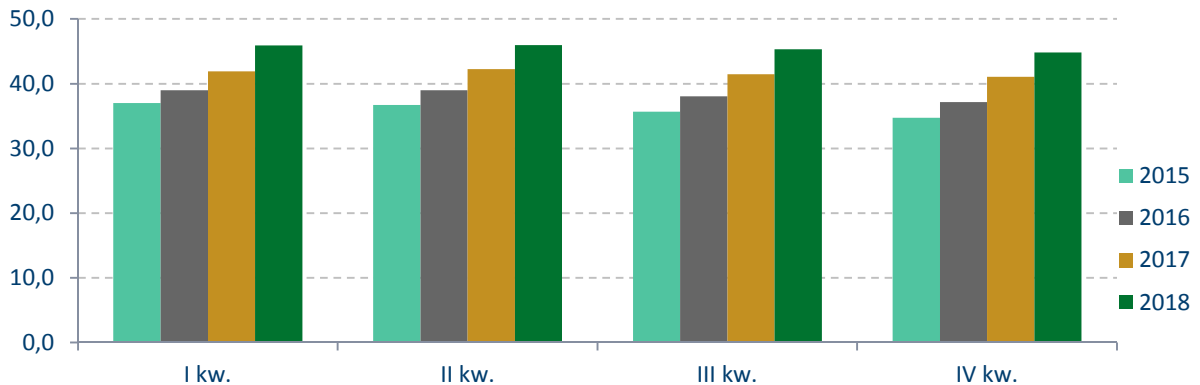
Wyszczególnienie	Plan 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	% wykonania planu
Stan Funduszu na początek okresu	-1 511 713	-2 190 720	x
Przychody (przypis), z tego:	238 322 845	238 472 254	100,1
Składki na ubezpieczenia społeczne (przypis)	172 146 185	182 048 695	105,8
Dotacja do FUS	46 637 723	35 822 723	76,8
Refundacja OFE	3 269 162	3 304 132	101,1
Pozostałe (przypis), w tym	16 269 775	17 296 704	106,3
z tytułu reformy OFE	7 744 156	8 008 885	103,4
z tytułu umorzenia pożyczek z BP	7 174 145	7 174 145	100,0
Koszty, w tym:	233 671 613	231 621 070	99,1
Emerytury i renty	202 345 661	201 246 552	99,5
Pozostałe świadczenia	25 743 448	24 547 423	95,4
Odpis na ZUS	3 705 499	3 705 499	100,0
Prewencje rentowa i wypadkowa	441 723	382 360	86,6
Stan Funduszu na koniec okresu	3 139 519	4 660 464	x

Przychody

Rok 2018 był kolejnym rokiem dobrej koniunktury na rynku pracy, gdzie najważniejsze z punktu widzenia przychodów FUS wskaźniki makroekonomiczne ukształtowały się na bardzo wysokim poziomie. Mieliśmy do czynienia z dynamicznym wzrostem zatrudnienia oraz bardzo wysoką dynamiką wynagrodzeń. Przełożyło się to na dwucyfrowy wskaźnik nominalnego wzrostu funduszu wynagrodzeń w gospodarce, a tym samym przyczyniło się w zasadniczy sposób do wysokiej dynamiki przychodów FUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Przypis składek na FUS niemal w każdym kwartale 2018 r. był o ponad 9,0% wyższy od przypisu składek w analogicznym okresie roku 2017.

Wykres 4. Przypis składek na ubezpieczenia społeczne (w mld zł).

Przychody z tytułu refundacji składek przekazanych do OFE wyniosły 3,3 mld zł, tj. 101,1% planu, i były o 2,1% wyższe od przychodów z tego tytułu w ubiegłym roku. Przychody z tytułu reformy OFE, tj. środki przekazane do funduszu emerytalnego w związku z ukończeniem przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego (tzw. suwak), ukształtowały się na poziomie 8,0 mld zł i wzrosły w stosunku do 2017 r. o 30,3%. Wysoka dynamika r/r to skutek obniżenia wieku emerytalnego od października 2017 r., w wyniku którego zwiększyły się transze przekazywane za osoby, które osiągnęły ten wiek wg przepisów obowiązujących do 30 września 2017 r.

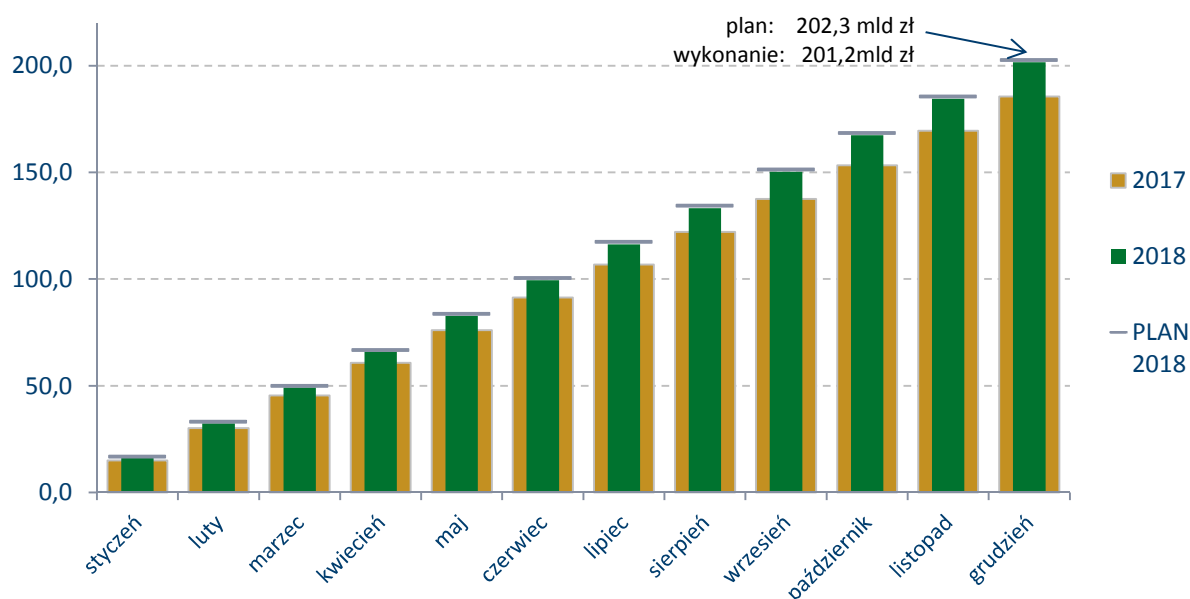
Jak już wspomniano na wstępie, dobra sytuacja Funduszu pozwoliła na rezygnację z części zakładanego w planie uzupełnienia środków Funduszu dotacją z budżetu państwa. W ciągu całego roku dokonano blokad dotacji w łącznej kwocie 10,8 mld zł, co oznacza wykorzystanie dotacji z budżetu państwa w niespełna 77%.

Warto również wspomnieć, że 1 stycznia 2018 roku dokonano umorzenia pożyczek z budżetu państwa zaciągniętych w latach 2014–2016, których termin spłaty upływał 31 marca 2019 r., na łączną kwotę 7 145 mln zł. Tym samym na koniec roku w bilansie FUS nie było już żadnych zobowiązań z tego tytułu.

Koszty

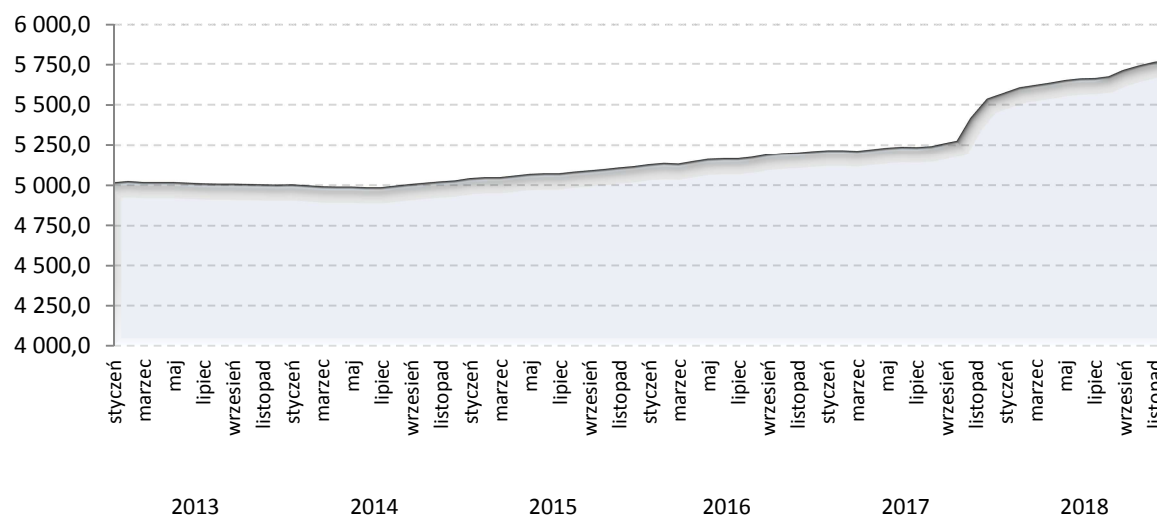
Największa pozycja kosztowa Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. wydatki na emerytury i renty, wyniosły 201,2 mld zł i były o 0,5% niższe niż zakładał plan. Kwota ta jest jednocześnie o 8,6% wyższa od wydatków poniesionych w poprzednim roku, przede wszystkim w wyniku rosnącej liczby świadczeń emerytalnych na skutek obniżenia wieku emerytalnego oraz waloryzacji świadczeń. Taka dynamika wydatków została przewidziana w planie (patrz wykres 4).

Wykres 5. Wydatki na emerytury i renty (w mld zł).

Przeciętna miesięczna liczba emerytur i rent w grudniu 2018 r. wyniosła 7 667,1 tys.¹ i była o 163,8 tys. wyższa niż w analogicznym miesiącu 2017 roku, co w głównej mierze wynika z rosnącej liczby nowo przyznawanych emerytur. Z końcem grudnia 2018 r. minął ponad rok od wprowadzenia reformy obniżającej wiek emerytalny – jej skutki najlepiej obrazuje comiesięczna liczba wypłacanych świadczeń emerytalnych.

Wykres 6. Liczba świadczeń emerytalnych (w tys.).²

Liczba nowo przyznawanych emerytur w 2018 roku wyniosła 354,6 tys. i była niższa o 14,9% od liczby nowo przyznanych emerytur w roku poprzednim.

¹ Bez wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych, emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego.

² <http://www.zus.pl/baza-wiedzy/statystyka/miesieczna-informacja-o-wybranych-swiadczeniach-pienieznich>

Informacja o emeryturach i rentach przyznanych w okresie styczeń – grudzień 2018 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób*	Przeciętna wysokość świadczenia**	Liczba osób pobierających świadczenie na koniec okresu
Emerytury	354,6 tys.	2 185,87 zł	5 725,9 tys.
Renty z tytułu niezdolności do pracy	42,8 tys.	1 709,86 zł	725,0 tys.
Renty rodzinne	34,8 tys.	1 891,05 zł	1 216,2 tys.

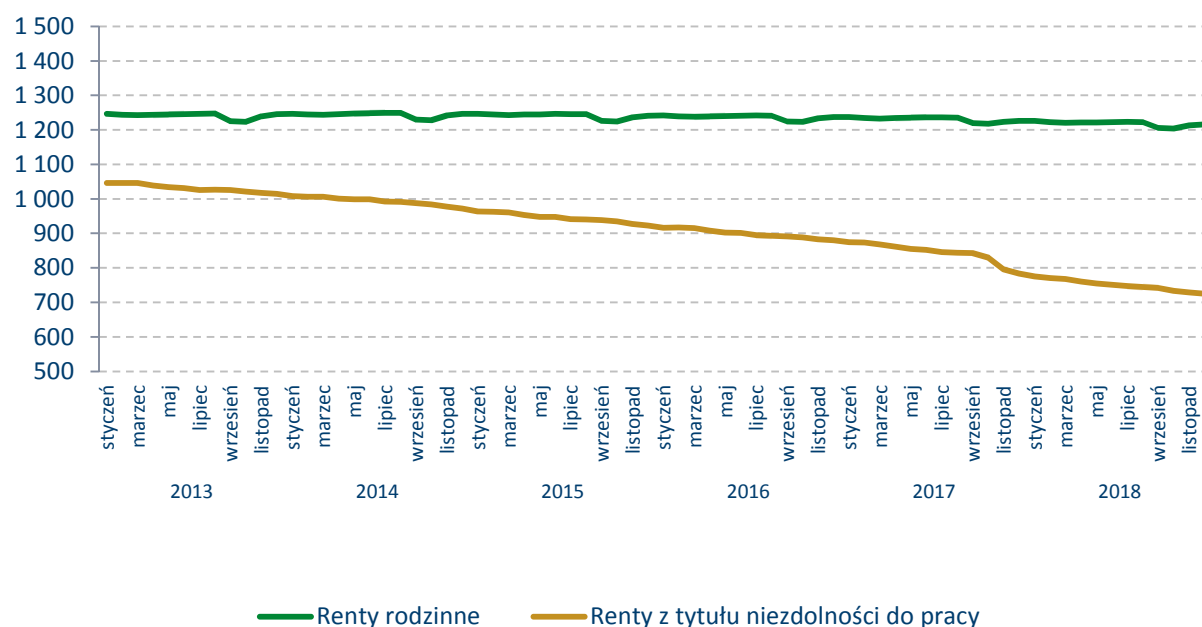
*Dotyczy osób, którym przyznano świadczenie po raz pierwszy, i które podjęły jego wypłatę w stałym miesięcznym terminie płatności.

**Przeciętna wysokość świadczenia z momentu przyznania łącznie z kwotą dodatku pielęgnacyjnego, a w przypadku renty rodzinnej także dodatku dla sieroty zupełnej, bez wyrównań. W przypadku pobierania emerytury okresowej – łącznie z kwotą tej emerytury.

W grudniu 2018 r. wypłacono:

- 725,0 tys. rent z tytułu niezdolności do pracy, co oznacza spadek o 58,6 tys. w stosunku do grudnia 2017 roku, wynikający przede wszystkim z wyższej liczby zgonów i zamian rent z tytułu niezdolności do pracy na emeryturę wobec nowo przyznanych rent.
- 1 216,2 tys. rent rodzinnych, tj. o 9,9 tys. mniej niż w analogicznym miesiącu 2017 roku.

Wykres 7. Liczba świadczeń rentowych (w tys.).³

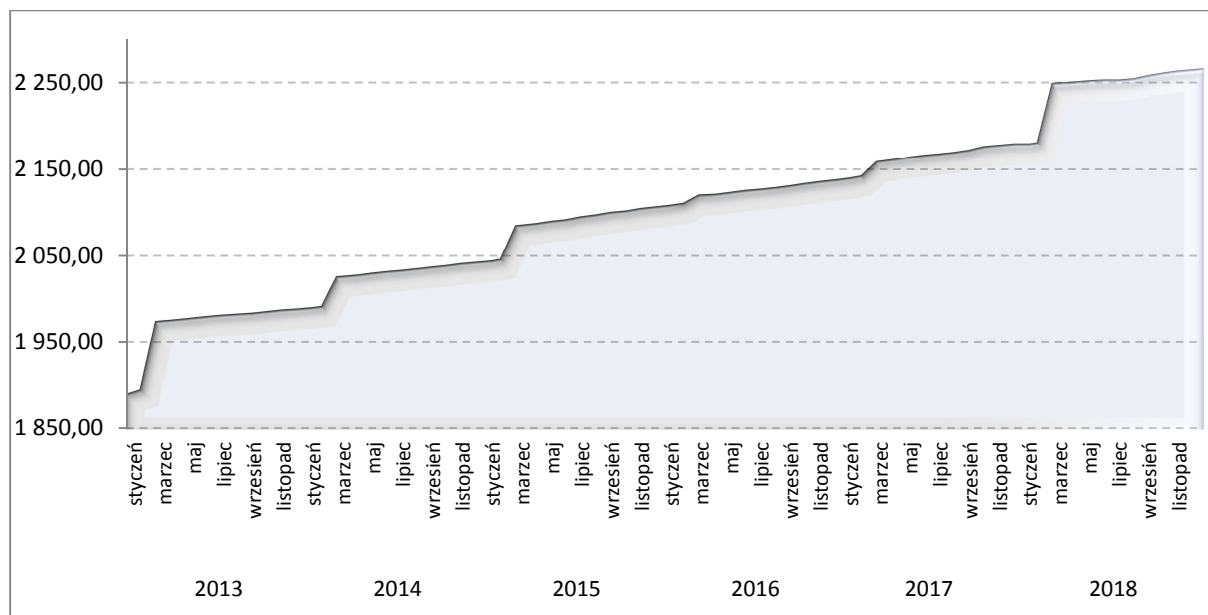

Przeciętna miesięczna wysokość świadczenia emerytalno-rentowego w 2018 r. wyniosła 2 158,75 zł⁴ i była wyższa o 4,3% od wypłacanej w 2017 r. Najważniejszym parametrem wpływającym na wysokości tych świadczeń niezmiennie jest coroczna waloryzacja – w 2018 r. wskaźnik waloryzacji po raz pierwszy od pięciu lat przekroczył poziom 102,0%. W marcu 2018 r. przeprowadzono waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem 102,98% (miesięczny skutek finansowy to ok. 470 mln zł).

³ <http://www.zus.pl/baza-wiedzy/statystyka/miesieczna-informacja-o-wybranych-swiadczeniach-pienieznych>

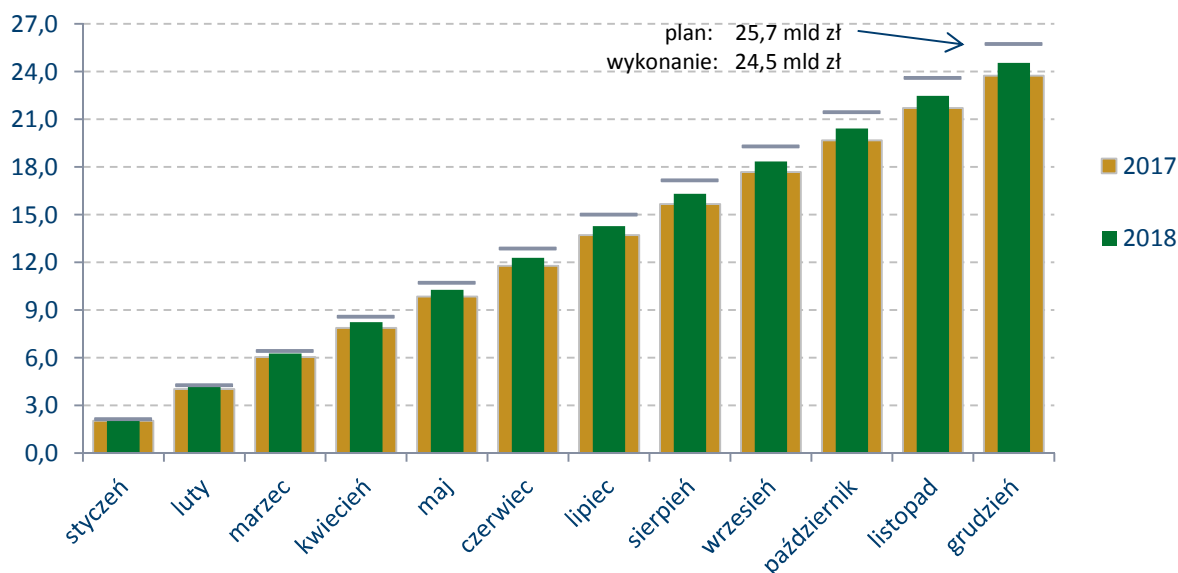
⁴ Bez wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych, emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego oraz bez emerytur zbiegowych finansowanych z FUS, a wypłacanych przy rentach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

Wykres 8. Przeciętna wysokość bieżąca świadczeń emerytalnych (w zł).

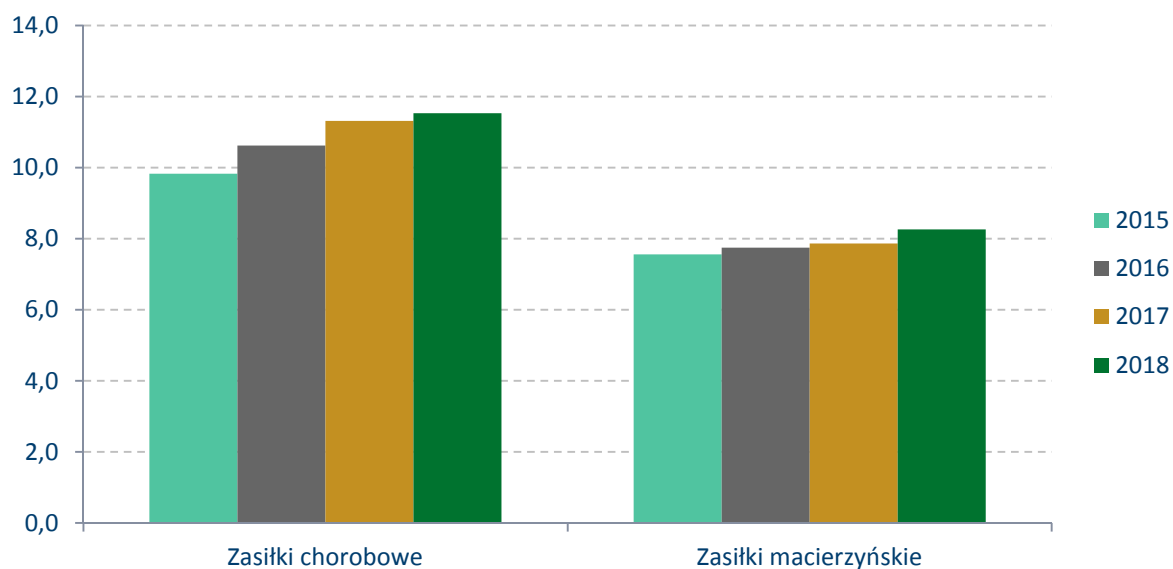
Druga grupa wydatków FUS – wydatki na pozostałe świadczenia – wyniosły w 2018 r. 24,5 mld zł i ukształtowały się na poziomie 95,4% planu, charakteryzując się jednocześnie niższą dynamiką wzrostu rocznego (103,4%) niż wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe.

Wykres 9. Wydatki na pozostałe świadczenia (w mld zł).

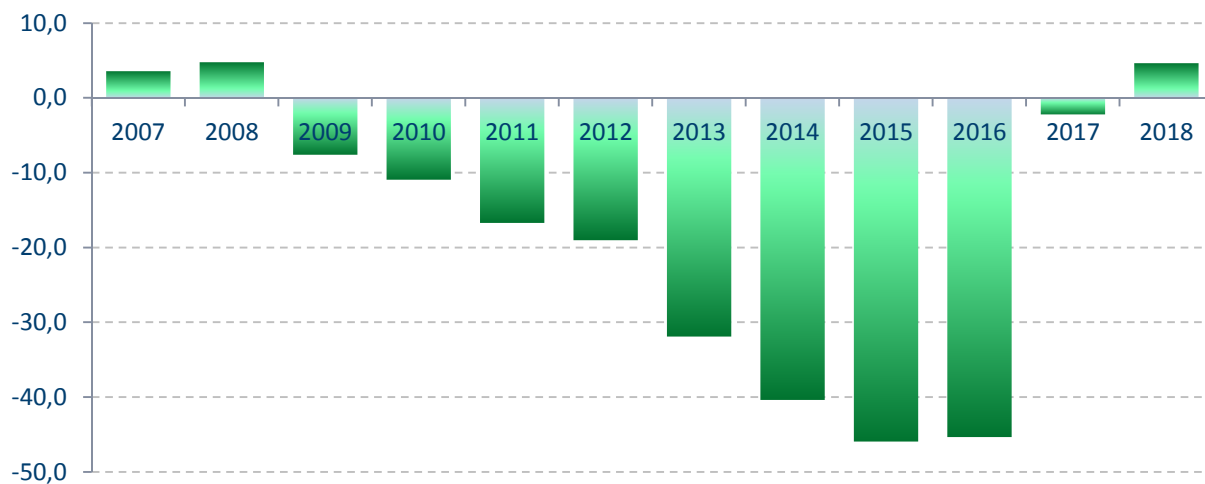
W ogólnej kwocie pozostałych świadczeń dominują wydatki na zasiłki chorobowe oraz zasiłki macierzyńskie. Patrząc wstecz, w latach 2016–2017 zasiłki chorobowe rosły dość dynamicznie, jednak w ostatnim okresie obserwujemy wyhamowanie tempa wzrostu i jedynie nieznaczne zwiększenie wypłat (wzrost w 2018 r. o 2,0% r/r). Jest to skutkiem mniejszej liczby dni zasiłkowych w porównaniu do roku poprzedniego. Z kolei wydatki na zasiłki macierzyńskie w 2018 r. są wyższe o 5,1% w stosunku do 2017 r., co jest spowodowane powszechnym korzystaniem z urlopu rodzicielskiego.

Wykres 10. Wyплаты zasiłków chorobowych i macierzyńskich w latach 2015-2018 (w mld zł).

Następstwem omówionych zjawisk jest dodatni stan funduszu na koniec omawianego okresu. Patrząc na dane historyczne, po raz pierwszy od 10 lat fundusz zanotował nadwyżkę.

Wykres 11. Stan FUS na koniec okresu (w mld zł)

Opracował Wydział Planowania w Departamencie Finansów Funduszy

www.zus.pl – Twój przewodnik po ubezpieczeniach społecznych

Portal Statystyczny ZUS - **<https://psz.zus.pl>**

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH